

Raadsvoorstel

Waalre, 9 mei 2023

Vergaderdatum	: 6 juni 2023
Voorstelnummer	: 2023-38
Zaaknummer	: 604862
Portefeuillehouder :	: K. Vortman
Naam opsteller	: Nelleke Koster-Roijackers
Naam voorstel	: Voorstel tot het geven van een laatste kans aan het Waalres Museum
Grondslag raadsbesluit	: Raadsbesluit 8 maart 2022

Voorgesteld besluit:

1. Het onderzoek van Kunstloc, de plannen die uiteen zijn gezet door het bestuur van het Waalres Museum en de kosten binnen de gemeentelijke begroting zorgvuldig tegen elkaar af te wegen en het bestuur van het Waalres Museum een laatste kans te geven door een start te maken met het uitvoeren van 'scenario 3' uit het onderzoek van Kunstloc.
2. Op dit moment de subsidie niet structureel te verhogen.
3. Incidenteel in 2023 het bedrag van € 18.000 aan het bestuur van het museum ter beschikking te stellen om uiterlijk het eerste kwartaal van 2024 te komen tot een goed businessplan.
4. Op basis van dit businessplan definitief te besluiten over het stopzetten van de subsidie of het structureel verhogen van de subsidie (naar maximaal € 85.000) bij de behandeling van de kadernota 2025 (in juni 2024).
5. Aan het college opdracht te geven goede criteria uit te werken voor de beoordeling van het businessplan en deze op zo kort mogelijke termijn voor te leggen aan de gemeenteraad.

Onderwerp

Onderzoek Waalres Museum

Voorstel

1. Het onderzoek van Kunstloc, de plannen die uiteen zijn gezet door het bestuur van het Waalres Museum en de kosten binnen de gemeentelijke begroting zorgvuldig tegen elkaar af te wegen en het bestuur van het Waalres Museum een laatste kans te geven door een start te maken met het uitvoeren van 'scenario 3' uit het onderzoek van Kunstloc.
2. Op dit moment de subsidie niet structureel te verhogen.
3. Incidenteel in 2023 het bedrag van € 18.000 aan het bestuur van het museum ter beschikking te stellen om uiterlijk het eerste kwartaal van 2024 te komen tot een goed businessplan.
4. Op basis van dit businessplan definitief te besluiten over het stopzetten van de subsidie of het structureel verhogen van de subsidie (naar maximaal € 85.000) bij de behandeling van de kadernota 2025 (in juni 2024).
5. Aan het college opdracht te geven goede criteria uit te werken voor de beoordeling van het businessplan en deze op zo kort mogelijke termijn voor te leggen aan de gemeenteraad.

Inleiding

Op 8 maart 2022 heeft uw gemeenteraad met het vaststellen van de Cultuurnota ons opdracht gegeven een onderzoek te laten doen naar de toekomst van het Waalres Museum, u heeft hiervoor een budget van € 5.000 ter beschikking gesteld.

Het onderzoek is uitgevoerd door Kunstloc Brabant en aan uw raad gepresenteerd tijdens de raadsinformatieavond van 11 april 2023. Ook het bestuur van het Waalres Museum heeft op 11 april haar plannen gepresenteerd.

Kunstloc adviseert dat het voor de toekomstbestendigheid van het Waalres Museum noodzakelijk is de koers te verleggen. Wij hebben een aantal gesprekken gevoerd met het bestuur van het Museum en hierover bestaat consensus: doorgaan op dezelfde manier is geen optie.

Het rapport van Kunstloc geeft drie scenario's:

1. Als het Waalres Museum vast wil blijven houden aan de huidige koers, stoppen met de subsidierelatie.
2. (ideaalplaatje) Het aanstellen van twee professionele krachten met een productiebudget voor een periode van minimaal 3 jaar. Hierbij gaat het om een creatief en zakelijk directeur/ coördinator en een creatief producent/facilitair beheerder. Kosten personeelsbudget € 135.000 en productiebudget € 40.000 op jaarbasis. Totale kosten € 175.000 per jaar.
3. Een tussenjaar waarin wordt geïnvesteerd in een interim professional die een businessplan opstelt, een sponsorplan maakt en aanvullende

financieringsregelingen in beeld brengt en een ontwerper voor een flexibele inrichting van het museum. Kosten € 18.000 in 2023. Na dit tussenjaar adviseert Kunstloc met ingang van 2023 minimaal de inzet van een vaste kracht (€ 60.000) en een werkbudget (€ 25.000). Totale kosten met ingang van 2024 komen dan € 85.000 per jaar.

Het bestuur van het Waalres Museum heeft in haar presentatie een vierde scenario aangedragen. Het bestuur denkt aan een groeimodel en vraagt om een initiële investering van € 30.000, per jaar (om voor 0.5 fte een beroepskracht in te zetten). Het bestuur van het Waalres museum geeft aan geloof te hebben in de huidige koers van het museum in plaats van een koerswijziging zoals wordt voorgesteld door Kunstloc, en geeft aan wel behoefte te hebben aan uitvoerende professionele kracht.

Het college onderschrijft de analyse van Kunstloc dat een herpositionering noodzakelijk is om het museum toekomstbestendig te laten zijn. Een heldere, realistische en uitvoerbare businesscase is nodig om die toekomstbestendigheid aannemelijk te maken.

In het licht van het aanzienlijke kostenplaatje en onze bevindingen in de gesprekken over het onderzoek met het Waalres Museum stellen wij voor het bestuur van het museum een laatste kans te geven om via een businesscase de toekomstbestendigheid aan te tonen. Het onderzoek van Kunstloc gaat uit van een *minimale* investering van € 85.000 (structureel voor de beroepskracht en het werkbudget). Ons voorstel ligt in lijn met dit scenario 3. Wij stellen dit aan uw raad voor omdat we waarde hechten aan het bestaan van het Waalres Museum in de gemeente Waalre, maar daarbij de benodigde koerswijziging voorgesteld door Kunstloc onderschrijven.

We omschrijven ook de argumenten en kanttekeningen die wij zijn voor scenario 1, het afbouwen van de subsidie in dit voorstel. We gaan niet in op scenario 2 uit het rapport, omdat wij een investering van € 175.000,- buitenproportioneel achten. In scenario 4, het voorstel dat het bestuur van het museum toegelicht heeft tijdens de raadsinformatieavond van 11 april, vinden wij de toekomstbestendigheid onvoldoende onderbouwd. Een goede businesscase, alsmede de door Kunstloc geadviseerde koerswijziging, is noodzakelijk en we dagen, met uw instemming graag het bestuur van het museum uit om deze op te gaan stellen. De kaders op basis waarvan deze businesscase wordt beoordeeld, worden dan op een zo kort mogelijke termijn voorgelegd aan uw gemeenteraad.

Hieronder worden per scenario argumenten vóór en kanttekeningen bij dat scenario benoemt

Beoogd resultaat

Goede afspraken met het Waalres Museum met oog voor de vrijwilligers en de inzet die zij hebben.

Argumenten voor 'laatste kans scenario' (scenario 3 rapport Kunstloc)

1.1 Met dit besluit investeert uw raad in de relatie met het museum en wordt tijd en ruimte genomen om tot een toekomstbestendig Waalres museum te komen.

U geeft hiermee uiting aan het belang dat u hecht aan cultuur en u geeft het Waalres museum een laatste kans om tot een goed plan te komen.

1.2 *Doorgaan op de huidige manier is geen optie, er is consensus over de noodzaak van een beroepskracht als we het goed willen doen en het Waalres Museum toekomstbestendig willen laten zijn.*

Om daadwerkelijk toekomstbestendig te zijn moet het museum een herpositionering doen en heeft het museum professionele ondersteuning nodig om een slag te maken in cultureel ondernemerschap.

1.3 *Een museum is een mooie voorziening voor onze gemeente en laat zien dat wij belang hechten aan cultuur en het behoud van cultureel erfgoed.*

1.4 *Het museum biedt een mooie vrijetijdsbesteding aan 40 vrijwilligers, dit draagt bij aan het welzijn van deze inwoners.*

1.5. *Dit besluit is in lijn met ontwikkelingen in andere gemeenten.*

Bijvoorbeeld gemeente Geldrop heeft een interim-directeur aangesteld voor het Weverijmuseum (€ 60.000 per jaar) en gemeente Oirschot heeft een extra financiering van € 62.000 per jaar incidenteel voor twee jaren verleend aan het Museum de Vier Quartieren. Deze incidentele investeringen hebben als doel dat er een professionaliseringsslag wordt gemaakt en een businessplan wordt opgesteld, met een inhoudelijke visie, aantoonbaar meer bezoekers en ideeën over inkomsten.

3.1 *Met deze investering van € 18.000 in 2023 en bij goedkeuring van het businessplan bij de behandeling van de kadernota 2025, maximaal € 85.000 structureel krijgt het Waalres Museum een onmiskenbaar goede mogelijkheid inzichtelijk te maken hoe zij toekomstbestendig gaan worden en welke structurele investering hiervoor nodig is.*

4.1 *Kunstloc acht deze investeringen minimaal noodzakelijk.*

5.1 *Om uw toetsende rol goed uit te kunnen voeren is het van belang dat aan de voorkant ook besproken wordt aan welke kwaliteitseisen het businessplan moet voldoen.*

Hierbij gaat het zowel om de inhoudelijke plannen (koers en visie, het businessplan moet voldoen aan scenario 3 uit het rapport van Kunstloc), de organisatorische kant (vernieuwing bestuur en vrijwilligers) en de financiële kant (het genereren van eigen inkomsten uit o.a. kaartverkoop en horeca, sponsor- en niet- gemeentelijke subsidiegelden. Indicatief zouden deze inkomsten gelijk moeten zijn aan de hoogte van de gemeentelijke subsidie). Last but not least moet uit het businessplan duidelijk de meerwaarde van het museum voor de inwoners van de gemeente Waalre blijken.

Kanttekeningen bij 'laatste kans scenario' (scenario 3 rapport Kunstloc)

1.1. Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd met het museum blijkt geen koerswijziging..

Het advies van Kunstloc is dat verandering van koers noodzakelijk is om toekomstbestendig te worden en om anders de subsidierelatie te beëindigen. De portefeuillehouder heeft in de gesprekken herhaaldelijk aangegeven dat het van belang is dat het bestuur met een geloofwaardig plan moet komen dat vertrouwen geeft in de toekomst. Er zijn eerder plannen gemaakt (bijlagen 4 en 5) die nog niet hebben geleid tot een wezenlijke verandering. In de gesprekken met het bestuur van het museum en de presentatie op 11 april 2023 heeft het bestuur van het museum aangegeven te geloven in de huidige koers. Met alle waardering voor de ideeën die er zijn en de inzet die er is: als we blijven doen wat de deden, krijgen we ook wat we kregen.

1.3 Dit besluit is wellicht gemakkelijker op de korte termijn, maar kan de besluitvorming op de langere termijn over de structurele investeringen bemoeilijken.

Na een dergelijke initiële investering zijn er allerlei verwachtingen gewekt en is er veel inzet gepleegd. Het is van groot belang heldere voorwaarden te verbinden aan de investering en zeer duidelijk te communiceren dat alleen bij een geloofwaardig toekomstbestendig plan en een goed lopende bedrijfsvoering met de beroepskracht in samenwerking met voldoende vrijwilligers, tot een structurele investering kan worden overgegaan. Gemeente en museum proberen al jarenlang met vele gesprekken om structureel iets aan de situatie van het museum te veranderen en dit is tot op heden niet gelukt. Om uit de impasse te komen is het belangrijk om nu een weloverwogen besluit te nemen dat ook in de toekomst stand houdt.

3.1. Er is geen dekking voor deze incidentele investering, er is momenteel € 10.000 subsidie opgenomen in de (meerjaren)begroting voor het Waalres museum.

4.1. Er is geen structurele dekking voor deze kostenpost, deze moet dan nog eerst worden gevonden wat ten koste zal gaan van andere plannen.

Dit is de laatste, maar misschien wel de belangrijkste kanttekening. Als uw raad niet bereid is een structurele kostenpost voor een beroepskracht voor het museum in de meerjarenbegroting op te nemen (minimaal € 85.000 op basis van het advies van Kunstloc, waarbij het college voorstelt om dit als maximum te zien), dan is het niet opportuun om wel nog incidenteel te investeren en het bestuur van het museum aan het werk te zetten voor een businessplan. U zult als raad in de kadernota een integrale afweging moeten maken en wellicht moeten bezuinigen op andere posten.

Scenario 2 het aanstellen van 2 professionele krachten met een productiebudget voor maximaal 3 jaar

Scenario 2 uit het advies van Kunstloc vraagt om een investering van € 175.000 per jaar en is vanwege de onhaalbaarheid van een dergelijke investering niet verder uitgewerkt in dit voorstel.

Argumenten voor scenario 1 afbouw subsidie

- 1.1 *Kunstloc adviseert een koerswijziging, voor deze koerswijziging is minimaal een structurele investering van € 85.000 nodig per jaar. Dit is een grote investering, waarvoor geen dekking is in de meerjarenbegroting.*
- 1.2 *Doorgaan op dezelfde wijze als de afgelopen jaren is geen goede optie.*

Het museumbestuur vindt ook dat de inzet van een beroepskracht noodzakelijk is. Het bestuur ziet minder de noodzaak van het anders benaderen van hetgeen een museum zou moeten bieden, maar ook voor een goede *continuering* van hetgeen het museum de afgelopen jaren heeft neergezet ziet men de noodzaak van een professional. Kunstloc adviseert om niet door te blijven gaan op dezelfde weg, we adviseren in lijn met het uitgebrachte advies: doe het goed, of doe het niet.
- 1.3 *In eerste instantie heeft Kunstloc alleen het scenario met de bijbehorende investering van € 175.000 geadviseerd, dit is wat nodig zou zijn naar de maatstaven van Kunstloc van wat ook op basis van de landelijke normen een museum zou moeten kunnen bieden.*

Op ons verzoek heeft Kunstloc gekeken naar wat *minimaal* nodig zou zijn en dit scenario toegevoegd. Hieruit volgt een structurele investering van € 85.000 per jaar. Dit is dus een suboptimale investering, waarvoor geen dekking is binnen de begroting.
- 1.4 *Ook voor een waardevolle ontmoetingsplek voor de vrijwilligers, kan worden betwijfeld of de kosten in verhouding staan tot de baat.*
- 1.5 *Besluiten tot afbouwen subsidie geeft op de korte termijn duidelijkheid voor het museum.*

Met het alternatieve scenario 3 kan over een jaar alsnog worden besloten dat er niet structureel gaat worden geïnvesteerd. Het bestuur en de vrijwilligers moeten zich ervan bewust zijn dat dit een reële optie is als toekomstbestendigheid onvoldoende aangetoond wordt.
- 2.2. *Hetgeen het bestuur van het museum op dit moment heeft gepresenteerd aan (business)plannen voor het de toekomst is te weinig om de gevraagde en benodigde investering voor een beroepskracht te kunnen onderbouwen.*

Om deze onderbouwing wel op orde te krijgen zou o.b.v. het advies van Kunstloc incidenteel € 18.000 kunnen worden ingezet voor een goede planvorming door een ZZPer. Maar in 2021 heeft het bestuur van het Waalres Museum ook een businessplan laten maken (bijlage 4) en in 2016 ook (bijlage 5). Deze plannen hebben voorsnog niet geleid tot een verandering. Daarnaast blijft het feit dat er (volgens Kunstloc) m.i.v. 2024 *structurele* kosten van *minimaal* € 85.000 moeten worden gemaakt.

Kanttekeningen bij scenario 1 afbouw subsidie

3.1. *Dit besluit komt dan relatief snel, voor uw gemeenteraad en ook voor het bestuur van het museum. Met het voorgestelde wordt een laatste kans gegeven.*

Aan de andere kant voert de gemeente al jarenlang gesprekken met het museum en is er tot op heden niet het idee dat dit daadwerkelijk leidt een vernieuwde visie en een gezamenlijk commitment hieraan vanuit het bestuur van het museum. Het is niet voor niets dat uw gemeenteraad heeft verzocht om dit onderzoek.

3.2. *Het is dan jammer dat het Waalres Museum verdwijnt.*

Jammer voor het bestuur, de vrijwilligers en voor inwoners. Het (eventuele) gemis van (onder andere) een verzamelfunctie van industrieel erfgoed en van een mooie expositieruimte kan worden meegenomen in de integrale visie op gemeenschapshuizen. Uiteindelijk gaat het om een bredere afweging waarbij we iets of goed willen doen, of niet. "Het goed doen" heeft een bepaald prijskaartje, waarbij ons advies is deze nu niet voor onze rekening te nemen.

3.3. *Het bestuur van het Waalres Museum geeft aan met € 30.000 per jaar te kunnen gaan werken aan een goed groeimodel voor het Waalres Museum, waarbij zij uitgaan van de inzet van 0,5 fte.*

Onze inschatting is dat de inzet van 1 fte eigenlijk amper voldoende is. Dit is in lijn met het advies van Kunstloc dat de inzet van 1 fte echt als *minimaal* kwalificeert. Het bestuur lijkt geen duidelijke profielkeuze te maken ('erfgoed vs kunst') zoals wordt geadviseerd door Kunstloc en er is weinig blijk van een significant andere koers.

Kosten en dekking

Dit voorstel kost eenmalig € 18.000,-- voor het businessplan en structureel € 85.000 waarover besloten moet worden bij de behandeling van de kadernota 2025. (afhankelijk van de inkomsten die het Waalres Museum zelf weet te genereren met het nieuwe businessplan).

Duurzaamheid

n.v.t.

Burgerparticipatie

Het bestuur van het Waalres museum is verzocht haar standpunt helder te maken (zie kopje communicatie).

Inclusieve samenleving

n.v.t.

Communicatie

Er zijn de afgelopen jaren vele gesprekken gevoerd met het Waalres museum. Naar aanleiding van het onderzoek van Kunstloc heeft de portefeuillehouder meerdere gesprekken gevoerd met het bestuur.

Kernboodschap

We hebben onderzoek laten doen naar het Waalres museum. Op basis van dit onderzoek hebben we besloten dat we het bestuur van het Waalres museum een laatste kans geven en € 18.000 aan hen subsidiëren om te komen tot een gedegen businessplan. Indien dit businessplan voldoet zijn wij bereid tot een structurele investering in het museum. Hierover wordt besloten bij de behandeling van de kadernota 2025.

Vervolprocedure en planning

Na uw besluit vragen wij het museum in Q1 2024 het businessplan gereed te hebben en voor te leggen ter beoordeling.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

1. Advies Kunstloc Waalres Museum

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

gemeentesecretaris,

mr. drs. R.L. Franken

burgemeester,

M.F. Oosterveer